

Türk Eğitim Sistemi'nde demokrasi eğitimi*

Mehmet Okutan*

Özet

Bu çalışmanın amacı, Türk Eğitim Sisteminin okul sisteminde demokrasi eğitimine ilişkin mevzuat ve uygulama örneklerinin demokrasi eğitimine nasıl yansıtıldığının açığa çıkarılmasıdır. Bu çalışmanın yöntemi alan incelemesi olarak belirtilebilir. Bu amaçla öncelikle mevzuattaki amaç, ilke ve kurallr incelenmiş, daha sonra da okullarda gözlemler yapılarak, okullardaki uygulamaların demokrasi eğitimine ne derecede yansıyor yansımadağı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Sonuçlarda; sistemin mevzuat kısmında demokrasi eğitimini gerçekleştirmeye dönük bazı ifadelerin yer almasına rağmen, uygulamada demokrasi eğitiminin istenen düzeyde olmadığı görülmektedir. Sınıflardaki sınıf yönetimi tarzının hâlâ geleneksel öğretmen yaklaşımına uygun gerçekleştirildiğı hususu, okullarımızda ve sınıflarımızda demokrasi eğitiminin istenen işlevsellikte olmadığına ilişkin ipuçları vermektedir. Eğitimde demokrasinin yerleşebilmesine ilişkin bu araştırmada ulaşılabilen en kritik öneri, 'eğitimde demokrasi eğitiminin istenen düzeye gelebilmesi için öncelikle okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin demokrasi kültürünü içselleştirmeleri ve yaşam biçimi haline getirmeleri için yaşam boyu eğitim imkânlarından yararlandırılmaları gerekir' biçiminde ortaya kondu.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi; Demokrasi Eğitimi; Okulda Demokrasi,

Democracy education in Turkish Education System

Mehmet Okutan*

Abstract

The purpose of this study is to find out the reflection of legislation and practical samples of democracy education in school education of Turkish Education. Method of this study can be defined field study. For this purpose especially objectives, rules and principles in legislation was examined then did observations in schools and try to find out how the practical applications reflected in democracy education in schools. Results; although there are some expressions to carry out democracy education in legislation part of the system, democracy education does not achieve in desired level in practically. The situation of using the classical teacher approach in class management gives some hints to us about the why democracy education was not desired functionality in our schools and classes. The most critical suggestions that reached in this study to settle the democracy in education is “at first school managers and teachers are benefited from the lifelong learning possibilities to be internalized and for making their lifestyle of democracy culture but so that we get desired level of democracy education in education”.

Keywords: Democracy; Democracy education; Democracy education in schools.

* Assiss. Prof., drmokutan@hotmail.com

Giriş

İnsanlığın bulabildiği en son yönetim biçimi olan demokrasi, öncelikle bir insan grubunun sosyal içerikli bir buluş, değerler ve kurallar bütünlüğü olan (Yılman 1992:18) bir kavramdır. Demokrasi sadece bir hükümet biçimi değil, aynı zamanda bir yaşam felsefesi ve yaşayış biçimi (Ertürk 1981:170) olarak değerlendirilmektedir.

Bir yaşam biçimi olan demokrasinin ancak eğitimle kazanılabileceği açıktır. Çünkü demokratik yaşayış, demokratik yaşayış yoluyla (Ertürk 1981: 183) ve okullar marifetiyle öğrenilebilir. Eğitimin amacı, çocuğun kendine özgü olan yaratıcı itkinin bulunduğu doğasının büyümesi için gerekli zemin ve özgürlüğün sağlanması olmalıdır (Chomsky 2007: 173). Bu da demokrasinin eğitimle öğrenilebileceği anlamına gelmektedir. Demokrasinin en önemli göstergesi, kurumların yapmaya çalıştıkları gibi, sorumlu ve kamu iyiliği için kaygılanan yurttaşlar oluşturma çabası olarak değerlendirilmektedir (Touraine 2004: 215).

Demokrasinin öğrenileceği en önemli mekânlar okullardır. Demokrasi her ne kadar öğrenilebilecek bir yaşam tarzı ise de, salt öğrenme ile kazanılması güç olan bir değerler sistemidir. Bu da sadece okullarda demokrasi ve insan haklarına ilişkin dersler koymak suretiyle olabilecek bir şey değildir. Çünkü okullara demokrasi ile ilgili derslerin konması, belli bir yere kadar anlam ifade etmektedir (Cafoğlu 1997: 595). Okullarda demokratik değer ve davranışların bir ders konusu yapılarak yetişmekte olan bireylere demokratik kültürün kazandırılmayacağı söylenebilir (Kuzgun 2000: 15). Toplumda eksikliği hissedilen herhangi bir davranış için, hemen okullara bir ders konulmasının çare olacağını düşünmenin artık doğru bir düşünce olmadığı anlaşılmıştır. Nitekim ahlak eğitimi için öğretim programına bu adı taşıyan bir dersin konmuş olması da insanımızın birbirine saygılı bireyler olarak yetişmeleri için yeterli olamamıştır (Kuzgun 2000: 15). Okul, öğrencinin demokratik yaşamı yaşayarak öğrendiği ortamlar haline getirilerek, demokratik kültürün örneği olabilir. Okulların artık “demokratik okul” olması beklenmekte ve bunun için de okulda bireyler, kendi başına öğrenmeye, iletişime girmeye, yanlış yapmaya, yanlışını düzeltmeye, bağlanmaya ve sevmeye bırakılmıştır (Harrison 2003: 82). Demokratik eğitimde geleneklere saygılı, ama onun esiri olmadan eleştirebilen, daha iyilerini geliştirmeyi düşünebilen kişiler yetiştirilir (Karasar 1985: 100). Demokratik eğitim, yetişmekte olan bireylere demokratik kültürün değerlerini kazandırmaya uygun bir yaklaşım gerektirir. Demokratik bir okulda olgulara büyük değer verilir; insanlar kurallardan önemli kabul edilen bu ortamlarda korkunun yerini güven almıştır (Dewey 1965: 10). Demokratik hayatın bir yaşam biçimi haline gelebilmesi, okulla toplumun birbiri ile ilişkili kılınması ile mümkün olabilir. Bunun olabilmesi de okulların demokratik bir yapıya kavuşmasını zorunlu kılar. Demokratik bir okul oluşturma, sosyal yaşamın okula taşınması ve okulun toplumun, toplumun da okula ait olmasıyla mümkün gözükmektedir (Turan ve Güler 2009). Çağdaş okul, açık sistem özelliği taşımak zorunda olduğundan okulun toplumu etkilemesi ve toplumun okuldan etkilenmesi söz konusudur. İnsanı önceleyen demokratik toplumun demokratik okulunda da öğrenci merkezlik esastır. Böylesi bir okuldan yetişen bireyler, demokratik kültürü bir yaşam biçimi haline getirmişlerdir. Böyle bir kültürle donanık hale gelen insanın temel özelliklerinden bazıları şunlardır (Dewey 1965: 8).

- Başkalarının fikirlerine saygı gösterir.
- Grup halinde çalışmada ehliyetlidir.
- Hoşgörülüdür.
- Geçimlidir.
- Görevinin bilincindedir.

- Sorumluluklarını yerine getirir.
- Önerilerde bulunmada inisiyatifini gösterir.
- Çoğunluğun kararlarına uyar.

Bu özelliklere sahip bireylerin yetişmesi için demokrasi ile eğitimin birlikte düşünülmesi gereklidir. Bu nedenle bizler öğretmenler olarak, doğa bilimlerinde çok değer verilen ve dikkatli bir şekilde geliştirilen, yerleşmiş inanç, gelenek ve kurumlara karşı çıkan sorgulamacı bir yaklaşımı benimsememiz gerekiyor (Chomsky 2007: 186). Demokratik bir kültürün oluşması için eğitimin demokrasi kültürünü yaşatın bir süreç olması şart görünmektedir. Bu da ancak okul denilen örgütlenmiş sistemlerde olabilir. yaşam haline gelmesi, tek tek sınıflarda böyle bir kültürün ortaya çıkmasına bağlıdır. Sınıflarda demokrasi eğitiminin yaşam biçimi haline gelmesi, demokrasinin toplumda bir yaşam biçimi haline gelmesinin temel koşuludur.

Türk Eğitim Sistemi'nde Demokrasi Eğitimi Uygulamaları

Cumhuriyet Dönemi ile birlikte Türk toplumunda demokrasi talepleri önemli bir yükseliş göstermiştir. Toplumun bu talep artışına paralel olarak da eğitim sistemi de eğitimde demokrasi vurgusu yapmış ve yazılı metinlere kadar demokrasi kavramını getirebilmiştir. Türk Eğitim Sistemi'nin temel dayanaklarından biri Milli Eğitim Şuraları'dır. Türk Eğitim Sistemi'nde demokrasi kavramında ilk kez bahsedildiği metin 4. Milli Eğitim Şurasıdır. 1949 Yılında toplanan 4. Milli Eğitim Şurası'nda "demokratik eğitim" konusu, gündem maddesi olarak tartışıldı. Dönemin Milli Eğitim Bakanı Tahsin Banguoğlu, "Demokrasi idaresi yeni bir terbiye meselesidir, yeni bir fikrin mal edilmesidir." sözleriyle demokrasinin yeni bir fikir ve yeni bir eğitim meselesi olduğuna işaret ediyordu. Bu toplantıda gündeme alınan maddelerden biri, "Eğitim ve öğretimde dayanan demokratik esasların gözden geçirilmesi" biçiminde ortaya konmuştu. Buna göre, denilebilir ki, Türk Eğitim Sistemi'nde demokrasi eğitimi ilk kez 1949 Yılında toplanan 4. Milli Eğitim Şurası ile sistemin gündemine oturmaya başladı. Daha sonra 1973 Yılında çıkarılan Milli Eğitim Temel Kanunu'nda eğitimin "temel ilkeleri" başlığı altına sıralanan bir dizi ilkelerden biri de "Demokrasi Eğitimi" başlığını taşımaktadır. Buna göre demokrasi kavramı, mevzuatta "demokrasi ilkesi" başlığı altında yer almaktadır. Bu ilke, "Bu ülkede hür ve demokratik bir toplum düzeninin yerleşmesi" için yapılması gerekenleri şöyle sıralamaktadır: "Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleştirilmesi ve devamı için yurttaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve manevi değerlere saygının, her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır..." diyor ve "ancak" ile devam ediyor: "ancak eğitim kurumlarında Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine aykırı siyasi ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasi olay ve tartışmalara karışılmasına hiçbir şekilde meydan verilmez". Bu ifadede "ancak" tan sonra yer alan açıklama, aslında okullarda neden demokratik kültürün ortaya çıkmadığının nedenini ortaya koyuyor. Milli Eğitim Temel Kanunu'nda yer alan bu ifade ile "demokrasi"nin değil, "ideokrasi eğitimi"nin ortaya çıkabileceği üzerinde durulmaktadır (Bumin 2001). Gerçekten de eğitim sisteminin temel ilkelerinden biri olan "demokrasi ilkesi"nin mevzuatta yer alma biçimi, okullardaki demokrasinin ortaya çıkmasına hizmet etmekten çok uzak görünmektedir. Çünkü sınıflarda öğrencinin herhangi bir soru sorma ihtimaline karşı, "ancak" tan sonraki ifade dolayısıyla

öğretmenlerin temkinli davranmaları söz konusu olabilir. Üstelik her öğrenci sorusunun ve düşüncesinin günlük siyasi olay ve tartışmalara çekilebilme riski her zaman vardır.

Türk Eğitim Sisteminde demokrasi ile ilgili mevzuat çalışmaları son olarak 2004 Yılında çıkarılan “M.E.B. Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Yönergesi” ile sistemdeki son şeklini almıştır. Milli Eğitim Temel Kanunu'ndan 30 Yılı aşkın bir zaman sonra böyle bir yönergenin hayata geçirilmesi geç kalmış, ama olumlu bir davranış olarak değerlendirilmelidir. Bu yönerge ile okullardaki demokrasi kültürünün bir yaşam biçimi haline gelmesi amaçlanmaktadır. Bir ders kapsamında demokrasiyi okutmakla, demokrasiyi bir yaşam biçimi olarak okullarda yaşatmak arasında çok fark vardır. Yönergenin amacına ulaşabilmesinin öncelikle yöneticilerin ve öğretmenlerin demokrasi kültürünü benimseyen eğitimciler olmasına bağlı olduğu açıktır.

Okulda demokrasi kültürünün hayata geçirilmesi için, 2009 Yılında yeni bir uygulama başlattı. Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmenlere yeni kriterler getirdi. Kriterlere göre, öğretmenin sınıfta demokrasi ve insan haklarına göre davranması, ulus, inanç ve sosyo-kültürel ayrımcılık yapmaması, öğrencilerin görüşlerine saygı duyması ve öğrenciye ismiyle hitap etmesi gerekecek! Bu uygulama da demokrasinin sınıftan başlaması gerektiğine olan inancın bir gereği olarak değerlendirilebilir. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürü bu uygulama ile ilgili ; “Hedefimiz öğretmenlik mesleğine çağın gereklerine uygun bir standart getirmek ve eğitimde yeni bir dönem başlatmaktır.” Şeklinde açıklama yaptı (04.02.2009 Taraf Gazetesi). Aynı açıklamada, bu kriterler için ABD, Britanya, Seyşel Adaları, Avustralya ve İrlanda gibi ülkelerden yararlandığına ilişkin bilgi notu da vardı. Söz konusu projenin 2015'te tüm Türkiye'de hayata geçirileceği planlanmaktadır. Buna göre 2015 Yılına kadar, demokrasi eğitimi için beklememiz gerekecektir. Türk Milli Eğitiminin amaçları demokratik davranışlarla ilgili beklentileri her şeye rağmen karşılamada yeterli görünmekle birlikte (Kuzgun 2000: 15), uygulamada okulların demokratik kültürün yaşatıldığı ortamlar olduğunu söylemek zordur.

Türk Eğitim Sisteminin felsefe olarak demokrasi eğitimi benimsemiş olmasına rağmen, uygulamada okulların demokrasi eğitiminin uzağında bulunduğu söylenebilir. Türk Eğitim Sistemi'nde demokrasi eğitiminin çağdaş demokratik ülkelerdekini gerisinde bulunuyor olması, öncelikle “demokrasi ilkesi”nin yazılış biçimi ile ilgili olabilir. Ancak sistemin demokratikliği ile ilgili sorunların tümüyle bu maddeye bağlanmasının bilimsel bir yaklaşım olmayacağı da açıktır.

Aşağıdaki paragraflarda Türk Eğitim Sisteminin demokrasi eğitiminin durumu ile ilgili bazı sonuçlar tartışılmaya çalışılmaktadır.

Öğretmenlerin %80'i, sınıflarda “bağırıp-çağırarak” sınıf yönetmeye çalışıyor, %43'ü cezayı sıkça kullanıyor ve tamamına yakın bir kesimi, “Ben bilirim, benim söylediklerim doğrudur.” Anlayışı içerisinde öğretmenlik yapıyor (Tüfekçi ve Okutan: 2000). Bu sonuçlar okuldaki demokrasinin durumu hakkında olumsuz ipuçları vermektedir. Öğretmenlerin “tek adam” mantığı ile öğretmenlik yapmaya çalıştıkları sınıflarda öğrencilerin özgür bir biçimde kendilerini ifade etmelerine ne kadar imkân olabilir ki? Demokrasinin “hep birlikte yönetme” felsefesine uymayan “tek adam” felsefesi, okullarda demokrasi ile ilgili ciddi sorunlar olduğuna işaret etmektedir.

Üniversite öğrencilerine göre de, üniversite öğretim elemanlarının “demokratik sınıf yönetimi” açısından yeterli değildir (Demirtaş 2004). Bu durum, üniversitelerde bile derslerin demokratik yürütülmediğinin bir göstergesi sayılabilir. Üniversitede bile gerçekleştirilemeyen demokratik sınıf kültürü, eğitimin diğer kademelerinde nasıl gerçekleştirilebilir ki?

Eğitim Fakültesi öğretim elemanlarının demokratik tutum ve davranışlarının alt düzeyde bulunmuş olması (Duman ve Koç 2004), eğitimde demokrasi konusunda nerede durduğumuza ilişkin üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Okullardaki demokrasinin yetersiz olması yanında, ilköğretim öğretmenlerinin de Türkiye'deki demokrasiyi yetersiz bulmaları (Akpınar ve Turan 2004), öğretmenlerin okuldan başlayan bir demokrasi değil, yukarıdan aşağıya gelen bir demokrasi beklentisi içinde olduklarını akla getiriyor. Bu da ülkemizdeki demokrasi eğitiminin ne denli zor bir durumla karşı karşıya olduğunu gösteriyor.

Türk Eğitim Sistemi'nin demokrasi eğitiminin istenen düzeyde olmadığına ilişkin şu tespit de önemlidir: Eğitim sistemi özü itibarıyla yığmacı bir eğitim anlayışına sahip olup, bu anlayışta öğretmen merkezli bir eğitim sürdürülür. Bu eğitim anlayışında öğretmen toplumda egemen olan otoriteyi temsil etmekte ve eğitimin öznesini temsil etmektedir (Şimşek 2000: 47). Bu anlayışta öğrenci hiçbir şey bilmez, öğrenmek için okula gelen öğrenci her şeyi bilen öğretmenin kurallarına ve kararlarına harfiyen uyar. Bu yargı yukarıda verilen araştırma bulguları ile örtüşmektedir.

Türk Eğitim Sisteminde amaçlanan demokratik eğitim sisteminin demokratik bir havada gelişim gösterdiği okullar gün geçtikçe çoğalmaya başladı. Ancak bu artışın, çağdaş demokratik ülkelerdeki okulların düzeyinde olmadığı gözlenmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Türk Eğitim Sistemi'nde demokratik eğitim ya da demokrasi eğitimi, sistemin yazılı hukuksal metinlerinde yer almasına rağmen, uygulamada istenen bir seviyeye gelemediği görülmektedir. Bunun böyle olmasının tek nedeni yoktur. İstenen demokrasi eğitiminin gerçekleşmemesinin en önemli nedenlerinden biri, demokrasi eğitiminin salt ders programı kapsamında düşünülmüş olmasıdır. Bir davranışı kazanabilmek için elbette öğrenmenin gerçekleşmesi gerekir. Ancak bir yaşam biçimi olan demokrasinin salt öğrenilerek içselleştirilmesi neredeyse imkânsızdır. Bugüne kadarki demokrasi uygulamalarının, daha çok yasal metinlerde demokrasinin yer alması ve demokrasinin bir ders olarak okutulması üzerinde durulmuş olması, Türk Eğitim Sisteminde demokrasi eğitiminin işlevsel hale gelmemesi sonucunu doğurmuştur.

Demokrasi eğitiminde ikinci önemli sorun, demokrasinin hep yukarıdan aşağıya gelmesi gerektiğine olan inançtır. Bu inanca göre okullarda demokrasinin ortaya çıkması için, yukarıda bir demokratik yönetim yapısının oluşması gerekir. Oysa durum tam bunun tersidir. Yani demokrasi eğitimi okuldan ve sınıftan başlamalıdır. Ülkelerin demokrasi kültürünün, okullardaki demokrasi eğitiminin kalitesine bağlı olarak geliştiğini biliyoruz. Demokratik bir toplum için, öncelikle demokratik bir okul kültürü ve demokratik bir sınıf ortamı oluşturulması şarttır. Böyle bir ortamın oluşturulabilmesi için de demokrasi kültürünü benimsemiş öğretmenlerin çoğalması gerekir. Okulların demokrasi kültürünü yaşatan mekânlar olmadığı ülkelerde, demokrasi bilincinin gelişmesini beklemek, hayalperest olmakla aynı anlama gelir. Okulların demokratik bir yaklaşımla yönetilebilmesi için öncelikle yöneticilerin ve öğretmenlerin demokrasi kültürünü içselleştirmeleri gerekir. Okul müdürünü okulun "tek adamı", öğretmeni de sınıfın "tek adamı" olarak görmeye devam ettikçe, bu yönetici ve öğretmenlerin elindeki okullarda demokrasi kültürünü "yaşam tarzı" hâline getirmek neredeyse imkânsızdır.

Demokrasi eğitiminde önemli bir sorun da mevzuattaki “demokrasi eğitimi” ilkesinin yazılış biçimi ile ilgilidir. Demokrasi eğitiminin amaçlandığı bir okul sisteminde demokrasinin bütün değer ve ilkeleri, kayıtsız ve şartsız olarak uygulamaya konulmalıdır. Demokrasinin değer ve ilkeleri bazı kayıt ve şartlara bağlı olarak okullarda uygulanmaya çalışılırsa, demokrasi eğitiminin uygulanma şansı olmayabilir. Nitekim bugünkü okullarımızdaki durum bunu göstermektedir.

Türk Eğitim Sisteminde eğitimin demokrasi ilke ve değerlerine göre uygulanmasına ilişkin temel bir anlayışın olduğu söylenebilir. Ancak uygulamada istenilen demokratik okulun ortaya çıkmaması, eğitim sisteminin amaçlarında bir kayma yaşandığına işaret etmektedir.

Demokrasi eğitiminin ön şartı, demokrasi kültürünü benimsemiş öğretmenler yetiştirmektir. Demokrasi kültürünü içselleştirmeyen öğretmenlerin sınıflarında ve okullarında demokrasinin bir yaşam tarzı haline gelmesini beklemek boşunadır. O halde öncelikle öğretmen yetiştiren kurumlardan başlayan bir demokrasi eğitiminin hayata geçirilmesi gerekir. Bu demokrasi eğitiminin hizmet içinde de “yaşam boyu öğrenme” kültürü kapsamında yaşatılmalıdır.

Mevzuat uygulamalarında amacın formaliteleri tamamlamak olmamalı; yazılı kuralların işlevselliğine özen gösterilmelidir. Mevzuatta yanlış anlaşılma ihtimali olan hukuksal metinleri yeniden yazmanın yolları aranmalıdır.

Demokrasinin ancak eğitimle kazanılabileceğine herkesi inandırmalı ve eğitimin demokrasi kültürünü yaşatacak bir düzene kavuşturulması için gerekli önlemler alınmalıdır.

Demokrasinin yukarıdan aşağıya doğru değil, aşağıdan yukarıya doğru gelişebileceği üzerinde önemle durulmalıdır.

Kaynakça

- Akpınar, Burhan ve Mehmet Turan(2004). “Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde İlköğretim Öğretim Öğretmenlerinin Demokrasi ve Demokrasi Eğitime Bakışı”, **18 Mart Üniversitesi Uluslar arası Demokrasi Eğitimi Sempozyumuna Sunulan Bildiri**, Çanakkale.
- Bumin, K. (2001). “İdeokrasi Eğitimi”, **Yenişafak Gazetesi**, 10,10,2001.
- Cafoğlu, Z. (1997). “Eğitim ve Demokratik Kimlik”, **Yeni Türkiye, Demokrasi Özel Sayısı**.
- Comsky, N. (2007). **Demokrasi ve Eğitim**, İstanbul, BGST Yayınları.
- Demirtaş, H. (2004). “Demokratik Sınıf Yönetimi ve Üniversite Öğrencilerinin Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimi Tutum ve Davranışlarına İlişkin Görüşleri” **XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'na Sunulan Bildiri**, Malatya
- Dewey, J. (1965).**Okul Yönetiminde Demokrasi**(Çev. F. Oğuzkan), Ankara, Ülkü Yayınları.
- Duman, T., Koç, G. (2004). “Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretim Elemanlarının Demokratik Tutum ve Davranışlarına İlişkin Görüşleri”, **XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'na Sunulan Bildiri**, Malatya
- Ertürk, S. (1981). Diktacı Tutum ve Demokrasi. Ankara, Yelkentepe Yayınları

Harrison, S. (2003). **Mutlu Çocuk** (Çev. Murat Sağlam), İstanbul, Dharma Yayınları.

Karasar, N. (1985). "Demokrasi Eğitimi" **Bugünden Yarına Ortaöğretimimiz**, Ankara, TED Yayınları.

Kuzgun, Y. (2000). **Sınıfta Demokrasi** (Editör: Ali Şimşek), Ankara.

M.E.B. (2006). **Milli Eğitim Şuraları**, Ankara, MEB, TTKB Yayınları.

M.E.B. (1973). **Milli Eğitim Temel Kanunu**, Ankara.

M.E.B. (2004). "**Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Yönergesi**", Ankara.

Şimşek, A.(2000). **Sınıfta Demokrasi**(Editör: Ali Şimşek), Ankara. **Taraf Gazetesi**, 04.02,2009.

Touraine, A. (2004). **Demokrasi Nedir?**(Çev. Olcay Kunal), İstanbul, YKB Yayınları.

Tüfekçi, N., Okutan, M. (2006). "İlköğretim Okullarında Karşılaşılan Olumsuz Öğrenci Davranışlarına Karşı Sınıf Öğretmenlerinin Kullandıkları Sözlü ve Sözsüz İpuçları". **KTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, EYTPE Yüksek Lisans Programı Dönem Projesi**, Trabzon.

Yılman, M. (1992). **Demokrasimizin Kültürel Temelleri**. İzmir, Reform Yayınları.

Ek-1

Extended Abstract

“Teachers: the new generation will be your devotion.” says Ataturk, these words the only source of the democratic society of Turkish Education System that Ataturk’s ideal. The education system of a society is kinds of tool that give form their future structure. Therefore the basic elements of the system of schools are important to continue living in a democratic culture. The school of information society should provide intellectual development as well as to make good choices, effective problem solving, to be responsible and interested human being. The future society will be able to become a democratic society depends on young people’s have to internalize democratic values and principles in their behaviors and social relations and that should be the aims of the education in schools. If Turkish Education System to be creates a democratic school, it will be possible to integrate the social life to school and the schools open to the society. In other words, democratic school can be constructing with the school that can be open system

The purpose of this study is to expose the how reflects of related educational legislations and practical samples of democracy education in school system of Turkish Education System. The method of this study can be specified as field study. For this purpose at first aims, rules and principles was examined and then observe in some schools to find out the practices in the schools whether reflected or not in democracy education.

Results; although there are some expressions to carry out the democracy education in the legislations part of the system, in practice it has not seen desired level. As a matter of fact increasing the democracy demands in Turkish society in parallel with Republic Period, ”democratic education” subject was discussed as a agenda item at 4th National Education Council in 1949. In this meeting it is understood that one of the agenda item was “examination of the democratic rules in education”. Accordingly democracy education for the first time was added to agenda in the Turkish Education System Afterwards, one of the principles was seen “democracy principle” entitled the basic principles of education in *Basic National Education Law Number 1739* in year 1973. The last legislation works about the democracy took a final shape in “MoNE Democracy Education and the School Assembly Instructions” in 2004. After thirty years later Basic National Education Law it was late to edit that instructions but it has evaluated positive development. Although democracy education has been in the written legal texts, it has not reached desired level in practically. One of the most important reason of that, democracy education has only thought for curriculum context. Second important reason is that, the people believe that democracy always must be comes top-down. Accordingly, democratic governance structure must be set up at top level to put into practice the democracy in schools. In fact the situation is opposite. It means that democracy education begins to class and school. On the other hand the situation of using the classical teacher approach in class management give some hints to us about the why democracy education was not desired functionality in our schools and classes.

The most critical suggestions that reached in this study to settle the democracy in education is “at first school managers and teachers are benefited from the lifelong learning possibilities to be internalized and for making their lifestyle of democracy culture but so that we get desired level of democracy education in education”.